

»Ovbe, pa ne da bi bila pikasta kokoš, ki sem jo za gred privezala, da bi nehala kokati, na mizo skočila in jabolka stresla z nje?« zavzeli so se mati.

»Tisto bo, tisto«, pritrdili so oče. »V hlevu je pa krava suvala ob zid, to je gotovo. Le po dnevu poslušaj in pojdi gledat, pa se boš prepričal. E, naj bi bili zares pravi tatovi, ti bi se ne mučili vso noč! Ti bi bili hitro notri! — Glej jo, urno se zasučiva! Tukaj govorimo in govorimo, v cerkvi bova pa mudila. Tone, zapahni za nama in zaspi — tatov ni bilo in jih ne bo letos.«

Tako je tudi bilo. Kokoš in krava sta delali po noči nepokoj in nihče drugi. A Jokov Tone je imel vendar-le dolgo, dejal bi, večno noč.

J. Štrukelj.

Prvič na vrhu.

Pa človeka
Naj ne zgrabi jeza!
Le s težavo
Do vrhá pripleza,
A nikdó ga
Niti ne pogleda!
„Kam takó se
Vam mudí, soseda?“
Nič ne čuje! — —
Le poglej vrtnarja!
Kak z možmí se
Modro pogovárja,
A nobeden
Mene se ne spomni,

Da ustreže
Moji želji skromni!
In da tudi
Izkričim si grlo,
Bi okó se
Ktero sem ozrlo?
Če pa srce
Res mi jeza zgrabi,
Če pa roka
Res se mi spozabi,
Da metlico
To med vas zažene,
Potlej vsak pač
Se ozrè na mene!

Smiljan Smiljanič.

LISTJE IN CVETJE.

Kdo vé:

4. Zakaj plava led na vodi?
5. Zakaj voda prej zavrè, ako kuriš pod piskrom, kakor pa, če kuriš poleg piskra?
6. Kako se čita beseda: „Charada“ in kaj pomeni? _____

Odgovor na vprašanja v zadnjem listu:

1. Večkrat se ime »cerkveni učenik« in »cerkveni oče« zamenjava, vendar imate obe besedi nekoliko različnih pomenov. Cerkveni očetje v širšem pomenu so vsi oni učeni možje svete katoliške cerkve, kateri so sveto živeli, goreče (v spisih) zagovarjali in razlagali čisti nauk Jezusov in katerim je sv. cerkev priznala ta naslov, ker ona jedina ima soditi, ali kdo uči čisto resnico ali zmoto. —

Po zgodovinskih dobah, v katerih so živeli, jih lahko razvrstimo v tri vrste ter jih imenujemo: apostolske očete nekako do 150, apologete do 313 in cerkvene očete (učenike) v ožjem pomenu nekako do srede 8. stoletja. Onim cerkvenim očetom, ki so se izredno odlikovali po svetosti in učenosti ter imajo posebno velike zasluge po svojih temeljnih in obširnih spisih, dala je sveta cerkev (po papežu ali po občem cerkvenem zboru) naslov »cerkveni učenik« (doctor ecclesiae); ta častni naslov je dala tudi nekaterim izvrstnim možem, ki so že pozneje živeli, ko je že minila doba cerkvenih očetov. — One može starodavne dōbe, ki so tudi v učenih spisih zagovarjali sv. cerkev in razlagali njene nauke, pa čistost njihovega učenja in svetost njihovega življenja ni popolnem izkazana, imenujemo »cerkvene pisatelje«.

Apostolskih očetov, kateri so še iz ust sv. apostolov slišali Jezusove nauke, je sedem: sv. Barnaba, Klemen Rimski, Ignacij, Polikarp, neznani pisatelj pisma do Dijogneta, Papija in Herma. — Najimenitniši apologeti so: Sv. Justin († 166), Irenej († 202), Gregorij Čudodelnik († 270) in Ciprijan († 258). — Cerkvenim pisateljem prištevamo: Klemena Aleksandrijskega, Origena in Tertulijana. — Cerkvenih učenikov je dosedaj 22 (dva so prišli sedanji papež Leon XIII., namreč sv. Cirila Jeruzalemskega in Janeza Damaščana) in sicer sedem grških: sv. Atanazij († 373), Bazilij Veliki († 379), Gregorij Nacjančan († 390), Janez Krizost. († 407), Ciril Jeruzalemski († 356), Ciril Aleksandrijski († 444) in Janez Damaščan († 754); petnajst latinskih (med njimi osem iz dōbe cerkvenih očetov): sv. Hilarij († 366), Peter Krizolog († 452), Leon Veliki († 461), Ambrozij († 397), Jeronim († 420), Avguštin († 430), Gregorij Veliki († 604), Izidor († 636), Peter Damijani († 1072), Anzelm († 1109), Bernard († 1153), Tomaž Akvinski († 1274), Bonaventura († 1274), Francisek Saleški († 1622), in Alfonz Ligorij († 1787). — Naj še pristavimo, da sv. Ambrozij, Avguštin, Jeronim in Gregorij Veliki se imenujejo veliki latinski, sv. Atanazij, Bazilij, Gregorij Nacjančan in Janez Zlatoust pa veliki grški cerkveni očete, — res pravi stebri svete cerkve.

2. Po zimi je razlika med mrzlim zunanjim in gorkim sobnim zrakom dokaj večja nego po leti. Kjerkoli pa prideta mrzli in gorki zrak v dotiko, razdelita si takoj prostor tako, da se mrzli (specifično težji) zrak razprostre ob tleh, gorkejši (specifično lažji) pa se mu umika navzgor in, če mogoče, tudi ubeži. Kakor hitro

torej odpreš vrata gorke sobe, hiti pri tleh mrzli sveži zrak v sobo, gorki — sprijeni sobni zrak pa zgoraj ven na prosto. To kroženje obojnega zraka kaj hitro prezrači sobo, in sicer veliko hitreje, ako se odpró visoka vrata, kakor pa nizko ali okroglo okno. Zato je v mnogih sobanah dvojna odprtina: pri tleh in pri stropu; če se obe hkrati odpreta, se jako pospeši ventilacija. Nekoliko zraka prehaja pa tudi skozi luknjičaste stene.

3. Ako se hočeš izkazati kot umetnika, kateri zna celo sneg zažgati, kupi si par koščkov kafe, povabi prijatelje s seboj, naredite kup snega, ti pa vtakni v sneg košček kafe, tako da nobeden ne opazi, ter jo zažgi. Gorela bo z lepim svetlim plamenom, in ker je bela skoro kakor sneg, ne bodo takoj uganili, kaj gori.

Rešitev rebusa v 1. številki:

Urednik lista in priloge voši vsem naročnikom srečno novo leto.

Rešili so ga: Marinka in Tonček Slamberger, Robič Ter. in Zenevich Ema, učenci v Ljutomeru; Pesek Ant., Mihalč Fr., Ogrizek Tomaž, Nerat Ant., dijaki v Mariboru; Gartner Mar., Urbas Mica, Primožič Franca in Krašovec Apolonija, učenke v Planini; Cizelj Mar., Centrih Jozefa, Gerjovič Terez., Godler Franc., Jonke Mart., Koprive Ana, Kržan Mar., Lebar Ela, Matijašič Magd., Petelin Helena, Poček Neža, Svetlin Jozefa, Salomon Mar., Vratič Ana in Zorčič Mar., učenke III. razreda in Tanšek Marija, učenka II. razreda mestne dekleške šole v Brežicah; Svetina Ivan, dijak v Kranju; Gruden Franc, trgovec v Sp. Retji; Šrimpf Zmagoslav pri Sv. Ksaveriju (Staj.); Premru Elza, Črne Minka, Adamič Angela, Počivalnik Roza in Gartner Albina, učenke uršulinske meščanske šole, Merva Roza, Bezlaj Franja in Zen Jerica, pripravnice, Žnidaršič Ant., dijak in tretješolci v Alojzijevisču, Bole Marija, Poglajen Anka, Uršič Marija, Kalin Ivanka, Ivančič Anka, Poje Ant., Gorini Franja, Kalin Julka, gojenke v Lichtenthurnovem zavodu v Ljubljani; Pertot Milka in Zorka v Bazovici; Kramar Milček, učenec IV. razreda v Celovcu; o. Kasijan Zemljak, učitelj, Turnšek Mica, učenka v Nazaretu; Weinhard Teodor, nadučitelj v Dornovi; Kunej Alojzija, Črnaog Jozefa, Breskvar Jozefa, Vuk Mar., Petan Mar., učenke v Podsredi; Meglič Berta in Minka, učenki IV. razreda na Vranskem; Šotel Fr., dijak v Celju; Marinko V., dijak v Novem Mestu; Kragl Viktor, dijak v Trzinu; Kaligar Milica, Justina in Mimica, učenke pri sv. Križu pri Kostanjevici; Rott Leopoldina, učiteljica pri Stari cerkvi; Novak Ivanka in Knežaku; Kramar Anton, mizar v Mateni; Kranjc Karolina, Jeraj Katarina, de Toma Ana, Bratančič Franja, Salovin Franja in Ješovnik Marija pri čč. gg. šolskih sestrah v Mariboru; Faturjev Ivanko na Rakeku, Bolskar Mat., Čančar Franja, Dragar Antonija, Križnik Anica, učenki in Sijanec Ognjeslav, učitelj v Ojstrici pri Vranskem; Sijanec Pavla učenka pri Sv. Juriju ob Taboru; Zalokar Alojzij in Helena v Velikih Laščah; Troha Josip, učitelj v Dobovcu; Rosina Adolf, učitelj v Ormožu, s prijateljskim dostavkom: „I naročniki gospodu uredniku ravno tako!“

Odgonetka uganke v 1. številki:

Prstje na roki.

Prav so uganili: Kaligar Milica, Justina in Mimica, Weinhard Teodor, Gorini Franja, Poglajen Anka, Kramar Anton, Zalokar Alojzij in Helena.

Hvaležno naznanimo, da je slavni c. kr. deželni šolski svet Štajarski z odlokom z dne 28. dec. 1895, štev. 10.247 blagovolil naš list „Vrtec“ priporočiti slovenskim šolam za šolarske knjižnice. Slav. c. kr. deželni šolski svet Kranjski je to storil že 1.1883. Bodi to dobrohoten migljelj tudi drugim vzgojiteljem slovenske mladine. — Novim naročnikom sta tudi še prvi številki na razpolago. Prosimo tudi, naj bi se zastala naročnina v kratkem poravnala. Ako se mi trudimo za vrlost lista, ne zanemarjaj ga tudi noben p. n. naročnik!

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 2 glđ. 60 kr., za pol leta 1 glđ. 30 kr. — Uredništvo in upravnništvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.

Izdajatelj, založnik in urednik **Ant. Kržiš.** — Natisnila Katoliška Tiskarna v Ljubljani.